

Actualisering Visie op gemeentelijk vastgoed

Datum 26 oktober 2017
Team Regie & Faciliteren
Auteur S. Gardenier/R. Oost/M.
Oomens

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	2
1.1	Voorgeschiedenis.....	2
1.2	Leeswijzer	2
2	Wat is er al?	4
2.1	Nota Visie op Vastgoed 2012	4
2.2	Welzijnsnota Vitale Dorpen	6
2.3	Motie gemeenteraad inzake efficiënt en effectief maatschappelijk vastgoedbeheer.....	7
2.4	Motie gemeenteraad inzake Heuvelrug duurzaam en energieneutraal	7
3	Geactualiseerde kaders gemeentelijk vastgoed.....	9
4	Overzicht gemeentelijk vastgoed	14
5	Financiën	16
	Bijlage 1 Overzicht gemeentelijk vastgoed	17

1 Inleiding

Voor u ligt de actualisering Visie op gemeentelijk vastgoed. De actualisering van de oorspronkelijke visie uit 2012 was nodig door de volgende ontwikkelingen:

- in het sociaal domein vinden we ontmoeting in de dorpen belangrijk in het kader van de versterking van sociale structuren;
- op het gebied van duurzaamheid is onze ambitie om in 2035 energieneutraal en in 2050 aardgasvrij te zijn. Hierover is op 12 oktober 2017 een motie door de gemeenteraad aangenomen.
- de gemeentelijke organisatieontwikkeling, waarin de positionering en rol van het vastgoedloket uitgewerkt moeten worden. Hierover is op 24 november 2014 een motie door de gemeenteraad (efficiënt en effectief gemeentelijk vastgoedbeheer) aangenomen.

In deze nota nemen we bovengenoemde ontwikkelingen en daaruit voortvloeiende beleidskeuzes inzake beheer van gemeentelijk vastgoed mee (zie hoofdstuk 2). Deze nota geeft antwoord op de 'wat'-vragen rondom gemeentelijk vastgoed. Na vaststelling van deze nota gaan we verder met de 'hoe'-vragen: op welke manier richten we het vastgoedloket in en hoe beleggen we de diverse verantwoordelijkheden en taken in de gemeentelijke organisatie.

1.1 Voorgeschiedenis

De uitgangspunten van deze actualisering zijn eerst intern besproken met het MT. Vervolgens hebben we in maart 2017 een interactief gesprek met de gemeenteraad gehad, waarbij we aan de hand van uitgesproken stellingen de discussie voerden over gemeentelijk vastgoed. Ook presenteerden we lijsten met ons gemeentelijk vastgoed. De fracties kregen de gelegenheid hierop te reageren. Twee fracties hebben dit gedaan. Met deze fracties zijn we een verdiepend gesprek aangegaan. Vervolgens hebben we de huidige visie geactualiseerd en voorzien van kaders/uitgangspunten op basis waarvan we beslissen welk vastgoed we aanhouden.

1.2 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 zoomen we in op de uitgangspunten van de visie vastgoed uit 2012 (2.1), op de uitgangspunten vanuit het sociale domein wat betreft versterking van de sociale structuren (2.2) en op de aangenomen moties inzake maatschappelijk vastgoedbeheer (2.3) en duurzaamheid (2.4). Vervolgens geven we in hoofdstuk 3 op basis van bovengenoemde documenten de geactualiseerde kaders rondom gemeentelijk vastgoed weer.

In hoofdstuk 4 geven we op basis van de geactualiseerde kaders aan welk vastgoed we aanhouden en waarom.

En tenslotte geven we in hoofdstuk 5 inzicht in de financiën.

2 Wat is er al?

De actualisering heeft betrekking op de nota Visie op Vastgoed uit 2012, de Welzijnsnota Vitale Dorpen en de moties maatschappelijk vastgoed uit 2014 en duurzaamheid uit 2017. In dit hoofdstuk geven we aan wat de inhoud van deze documenten is.

2.1 Nota Visie op Vastgoed 2012

We vatten de vastgestelde visie uit 2012 hieronder kort samen:

Vastgoed heeft een materieel, niet-verplaatsbaar karakter. Onder de term 'vastgoed' verstaan we zowel grond als gebouwen.

Om structuur binnen de gemeentelijke vastgoedportefeuille aan te brengen gaan we uit van een vijftal categorieën. Dit gaat om vastgoed ten behoeve van:

- a. maatschappelijke doelen (cultuurhuizen, sporthallen, scholen, zwembaden, begraafplaatsen, brandweerkazernes);
- b. commercieel/strategische doelen (strategisch: grond/gebouwen om gewenste ontwikkelingen te bevorderen of ongewenste ontwikkeling tegen te gaan; commercieel: verhuur aan kinderopvang e.d.);
- c. de openbare ruimte (monumenten, plantsoenen);
- d. de publieke dienst (gemeentekantoren, werven, brandweerkazernes);

Tenslotte is er nog een categorie 'overig vastgoed' dat niet in de bovengenoemde categorieën past (bijvoorbeeld woningbezit of garageboxen).

Om te bepalen of we vastgoed al dan niet aanhouden, koppelden we 'nut of waarde van het aanhouden van vastgoed' aan gemeentelijke beleidsdoelen, zoals geformuleerd in de structuurvisie. Als vastgoed hieraan een bijdrage levert **en het beleidsdoel niet op een andere manier kan worden bereikt, kunnen we overwegen dit vastgoed aan te houden**. Zo niet, dan kunnen we overgaan tot verkoop van het vastgoed.

Schematisch ziet het er als volgt uit:

	Publieke dienst	Maatschappelijk vastgoed	Commercieel/strategisch vastgoed	Vastgoed behorend tot de openbare ruimte	Overig vastgoed
Natuur over de heuvels			Grond, al dan niet met schuur, die terug naar de natuur moet		
Op de schouders van ons erfgoed				Monumenten	
Duurzaam bereikbaar				Wegen, fietspaden, openbare verlichting, parkeerterreinen	
Leefbare dorpen		Scholen, kunst-/cultuuraccommodaties, bibliotheken, kinderboerderijen		Groenparticipatie, Moestuinen, Speelvelden	
Vrije tijd op de UH		Sportgebouwen en –terreinen, zwembaden			
Maatwerk voor wonen en werken		Langer zelfstandig wonen, huisvesting nieuwkomers	Bouwgrond		

Wat opvalt is dat vastgoed voor de publieke dienst geen relatie heeft tot de beleidsdoelstellingen uit de structuurvisie. Ook het 'overige vastgoed' is niet te koppelen aan beleidsdoelstellingen uit de structuurvisie. Met name de laatste categorie komt in aanmerking voor verkoop. Hier hebben we ons de afgelopen jaren op toegelegd.

Het in eigendom hebben van gemeentelijk vastgoed is geen kerntaak. We houden alleen vastgoed aan dat gemeentelijke beleidsdoelen dient (in nut of waarde).

Het vastgoed dat we aanhouden, beheren we op een financieel transparante manier. De rollen tussen verhuurder en huurder zijn helder. Er vindt geen verkapte subsidiëring via huurprijskorting plaats, in alle gevallen hanteren we een kostendekkende c.q. marktconforme prijs. Dit geldt ook voor andere wijzen van in gebruik geven van vastgoed, zoals opstalrecht en erfpacht. Ook dan brengen wij marktconforme retributies en canons in rekening. Uitzondering bij opstalrecht en erfpacht is de constructie van uitgestelde betaling (tijdens de looptijd wordt een symbolisch bedrag aan canon of retributie betaald, met als voorwaarde dat het pand aan het einde van de looptijd om niet aan de gemeente toevalt).

We stimuleren clustering van maatschappelijk vastgoed per dorp, zodat de maatschappelijke waarde toeneemt.

We gaan zeer terughoudend om met aankoop van vastgoed. Dit doen we alleen als het aantoonbare 'waarde' heeft en we geen andere mogelijkheden zien om onze doelen te verwezenlijken.

Van al het gemeentelijke vastgoed zijn kosten en baten goed in beeld.

Het vastgoed dat we in eigendom hebben, beheren we op een financieel transparante manier. Dit betekent dat we marktconforme prijzen rekenen. Tevens zijn alle kosten en baten van ons gemeentelijk vastgoed in beeld.

2.2 Welzijnsnota Vitale Dorpen

Wat willen we bereiken?

Binnen het programma transformatie sociaal domein willen wij vernieuwing tot stand brengen. Dit doen wij door de sociale structuren in de dorpen te versterken, inwoners goede ondersteuning te bieden en door te regelen dat deze ondersteuning beschikbaar en direct inzetbaar is.

Door sociale structuren in de dorpen te versterken, bereiken we dat onze dorpen leefbaar zijn en dat in deze dorpen inwoners elkaar ondersteunen. Een van de voorwaarden hiervoor is dat inwoners elkaar in hun dorp ontmoeten. Met maatschappelijk vastgoed kunnen we deze ontmoeting faciliteren en bevorderen.

Daarnaast willen we ook dat inwoners zo lang mogelijk in hun eigen omgeving kunnen blijven wonen. Ook als ze hierbij extra ondersteuning of zorg nodig hebben.

De ondersteuning hierbij kan zowel uit individuele voorzieningen (bijvoorbeeld een rolstoel), als uit collectieve/algemene voorzieningen (bijvoorbeeld een open eettafel, een cursus valpreventie, een inloopmoment) bestaan.

In het kader van ondersteuning en preventie willen wij:

- bevorderen dat initiatieven kunnen bloeien, die bijdragen tot meer algemene voorzieningen lokaal en dichtbij;
- initiatieven bevorderen, die plaats bieden voor mensen aan de onderkant van de arbeidsmarkt (laagopgeleid, mensen met een beperking, nieuwkomers).

Om initiatieven vorm te kunnen geven in de dorpen, is huisvesting van deze activiteiten een belangrijk middel.

Hoe willen we dat bereiken?

We gaan uit van de eigen kracht van inwoners. Veel initiatieven ontstaan spontaan vanuit organisaties en dorpen. Dat is goed en dat stimuleren wij. Waar nodig treden wij regisserend op. Huisvesting is dus geen doel op zich, maar een middel om activiteiten te faciliteren.

We werken in het sociale domein vanuit de volgende uitgangspunten:

- In alle dorpen zijn voldoende plekken waar inwoners elkaar ontmoeten en activiteiten kunnen plaats vinden;

- Er zijn betaalbare (waar nodig: gesubsidieerde) locaties waar maatschappelijke en particuliere initiatieven op het gebied van preventie en stimulering onderkant arbeidsmarkt binnen onze gemeentegrenzen terecht kunnen;
- We werken dorpsgericht, inspeland op de specifieke wensen en behoeften per dorp. De dorpsnetwerken zijn hierin een belangrijke partner;
- We kijken breed: leidend is de vraag op welke manier ontmoeting in het dorp het beste vorm kan krijgen. Hierbij betrekken we alle soorten van ruimten (ons eigen maatschappelijk vastgoed (cultuurhuizen, sporthallen), maar ook scholen, (leegstaande) verzorgingshuizen, dorpshuizen, gezondheidscentra, supermarkten etc.). Daarbij kijken we ook of dubbelgebruik van ruimten mogelijk is (bijvoorbeeld jongerenruimten).

Wat is onze rol in het sociale domein?

Onze rol bij maatschappelijk vastgoed is voornamelijk die van faciliteerder en verbinder. Veel initiatieven ontstaan spontaan in de dorpen, zonder inbreng van de gemeente. Dit willen we vooral zo houden. Deze initiatieven kunnen we faciliteren waar nodig, bijvoorbeeld door een activiteitsubsidie vanuit het dorpsbudget. Of door initiatieven met elkaar in contact te brengen (bijvoorbeeld via de dorpscoördinator, sociaal makelaar of dorpsnetwerk).

We nemen een regierol op ons als we signaleren dat voorzieningen in een dorp nodig zijn, maar niet vanzelf van de grond komen. Om deze hiaten op te lossen, treden we op als aanjager en stimuleerder. Een voorbeeld hiervan is de organisatie van de cursus *Grip op Geld* in de dorpen.

2.3 Motie gemeenteraad inzake efficiënt en effectief maatschappelijk vastgoedbeheer

In 2014 constateerde de gemeenteraad dat er veel maatschappelijk vastgoed in de gemeente aanwezig is (dus ook buiten het gemeentelijk vastgoed om), maar dat een coördinatie in vraag en aanbod ontbreekt. Hierdoor ontbreekt efficiency en kan ook de effectiviteit verbeterd worden.

Daarom heeft de raad ons opgedragen om:

- De organisatie van het gemeentelijk vastgoed in één hand te leggen binnen de gemeentelijke organisatie.
- Regie te gaan voeren op vraag- en aanbod van het totale areaal maatschappelijk vastgoed in onze gemeente.
- Regie te gaan voeren op leegstand, met als doel overtollig vastgoed af te stoten.
- Hiervoor een (digitaal) vastgoedloket in te richten die vraag en aanbod regisseert.
- Vanaf nu bij alle voorliggende huisvesting- en vastgoedbesluiten, met inbegrip van de toekenning van financiële middelen hiervoor, te kijken naar mogelijkheden tot het gezamenlijk benutten van ruimte.
- Een voorstel te formuleren voor eenduidige tariefstelling voor maatschappelijk vastgoed, waar mogelijk gedifferentieerd naar maatschappelijk en commercieel gebruik.

In hoofdstuk 3 geven we aan op welke manier we deze motie verwerken bij de inrichting van het vastgoedloket.

2.4 Motie gemeenteraad inzake Heuvelrug duurzaam en energieneutraal

In oktober 2017 nam de gemeenteraad de motie aan om de ambities op gebied van duurzaamheid te kunnen realiseren. Daarbij verzocht de raad het college bij aanvang van de volgende raadsperiode (ten

behoefte van raads- of collegeprogramma) in beeld te brengen wat de mogelijkheden, verwachte kosten (inclusief ambtelijke inzet) en effecten zijn van een aantal maatregelen, zodat op dat moment een afgewogen keuze kan worden gemaakt over wat effectieve en efficiënte maatregelen zijn om de doelen van het programma en de routekaart te realiseren.

Wij hebben per pand/object uit onze vastgoedportefeuille een meerjarenonderhoudsplan opgesteld (zie verder hoofdstuk 3 en 4). Bij deze plannen zijn de wettelijke duurzaamheidseisen (terugverdientijd binnen 5 jaar), zoals bijvoorbeeld LED-verlichting meegenomen. De ambitie van onze gemeente ligt hoger. De kosten en baten die dit voor onze vastgoedportefeuille met zich meebrengt, brengen we in de lijn van de motie de komende maanden in beeld ten behoeve van het nieuwe college- en raadsprogramma.

3 Geactualiseerde kaders gemeentelijk vastgoed

Op basis van de bestaande visie op vastgoed, de principes vanuit het sociaal domein, de klimaatambities rondom onze gemeentelijke gebouwen/gronden en de intenties van de motie regie op maatschappelijk vastgoed, hebben we de volgende 8 principes geformuleerd, aan de hand waarvan we ons gemeentelijk vastgoed in eigendom houden en beheren.

Principe 1: We hebben een (maatschappelijke) vastgoedportefeuille in eigendom

Het in eigendom hebben van vastgoed is geen doel op zich, het dient gemeentelijke beleidsdoelen. Het betreft de volgende categorieën:

- maatschappelijk vastgoed, om te sturen op de gewenste maatschappelijke ontwikkelingen in de gemeente, en deze mogelijk te maken. Scholen vallen hier ook onder;
- strategisch vastgoed (dit kan ook gronden betreffen) om ruimtelijke herontwikkeling mogelijk te maken (eigendom is vaak tijdelijk en doel is om af te stoten na of ten behoeve van de gewenste ontwikkeling) of om onze klimaatdoelstellingen te bereiken;

Daarnaast hebben we de volgende categorieën in eigendom:

- openbare ruimte, aangezien hier veel vastgoed zit dat onverkoopbaar is, zoals monumenten;
- publieke functie: huisvesting eigen personeel + gemeentewerf;

Ten opzichte van de vastgoednota uit 2012 komt de categorie 'commercieel vastgoed' (onderdeel van categorie 'strategisch') hier niet terug. We hebben nog wel commercieel vastgoed in eigendom (zoals verhuur van panden aan commerciële kinderopvangorganisaties), echter aangezien het in eigendom hebben van vastgoed geen doel op zich is en het commercieel wegzetten van vastgoed geen gemeentelijke taak, kan dergelijk vastgoed afgestoten worden als de opbrengst voldoende is.

In de nota uit 2012 werd de eigen huisvesting (categorie 'publieke functie') niet betiteld als ondersteunend aan de uitvoering van de structuurvisie, waardoor verkoop in beginsel een optie is. Echter, sale and lease back-constructies zijn vaak niet rendabel en geven minder zekerheid over behoud en onderhoud van het vastgoed waardoor daar nu niet (meer) voor gekozen wordt. De categorie 'publieke functie' wordt dan ook permanent opgenomen in de gemeentelijke vastgoedportefeuille. **De categorie** 'overige vastgoed' hebben we in principe 1 niet apart opgenomen, omdat dat vastgoed veelal reeds is afgestoten of zo snel als mogelijk zal worden afgestoten.

Principe 2: We hebben binnen de organisatie één centraal vastgoedloket

Het beheer van het gemeentelijk vastgoed is ondergebracht bij het vastgoedloket. Het vastgoedloket heeft een overzicht van ruimtevragen (meestal via de diverse thema's Samenleving, Omgeving en Buitenruimte) en ruimteaanbod (leegkomende panden of leegstand) en kan hierdoor vraag en aanbod koppelen (nauw overleg met de thema's is belangrijk, zie principe 3).

Als leegkomend vastgoed geen rol meer kan spelen op maatschappelijk of strategisch gebied, gaat het vastgoedloket over tot verkoop.

We richten een vastgoedloket in, zoals voorgesteld in de motie van de gemeenteraad rondom efficiënt en effectief vastgoedbeheer. Dit is geen nieuw loket, maar een bundeling van alle benodigde taken in de gemeentelijke organisatie rondom gemeentelijk vastgoed. Het vastgoedloket is de centrale vastgoedorganisatie binnen de gemeente en treedt namens de gemeente op als eigenaar van al het gemeentelijk vastgoed. Het vastgoedloket vervult de rol van portefeuillemanager en richt zich op het onderhoud van het vastgoed. Daarnaast treedt het vastgoedloket op als gemeentelijk vastgoedmakelaar, waarbij naast verkoop ook koppelen van vraag en aanbod behoort. Tevens vervult het Vastgoedloket de rol van kwaliteitsbewaker bij nieuwbouw van maatschappelijk vastgoed.

In het vastgoedloket zijn de volgende rollen gewaarborgd:

Beleid & Strategie: regisseur van het gemeentelijke vastgoed. Deze regisseur verbindt vragen uit de thema's aan het vastgoedloket en jaagt aan waar nodig.

Juridisch & Administratief: contractbeheer, klachtenonderhoud, vraag/aanbod makelen (eerst binnen de ambtelijke organisatie, later ook waar mogelijk iets bredere scope);

Technisch beheer (bestaande bouw en nieuwbouw met kennis van zaken rondom duurzame, technisch vaak ingewikkelde installaties): alleen organisatorisch, we voeren niet zelf uit. Hierbij hoort ook het aanbesteden van werken rondom vastgoed.

Algemeen uitgangspunt is dat alle expertise ten aanzien van het vastgoedmanagement is gebundeld binnen het vastgoedloket. De expertise op het gebied van de programma's (bijvoorbeeld de planning van de onderwijshuisvesting of duurzaamheid) wordt geleverd door de verschillende thema's.

In eerste instantie (fase I) zal het vastgoedloket zich richten op het eigen vastgoed en zorgdragen voor de meest optimale inzet van dat vastgoed **en op verkoop van het overige vastgoed**. In een volgende fase kan dan breder gekeken worden of vastgoed dat niet in eigendom is bij de gemeente meegenomen kan worden in het meer optimaal gebruik van schaarse ruimte voor de verwezenlijking van maatschappelijke doelen. We denken hierbij bijvoorbeeld aan het vastgoed dat in eigendom is van de woningbouwverenigingen, maatschappelijke partners **(sportverenigingen, scholen)** en zorginstellingen. Dit moet wel passen binnen de voor de makelaarsfunctie bestaande formatie. Het is niet de bedoeling dat het gemeentelijk vastgoedloket een makelaar wordt tussen alle vraag en aanbod op ruimtelijk gebied in de gemeente. Dat gaat de scope van het loket te boven.

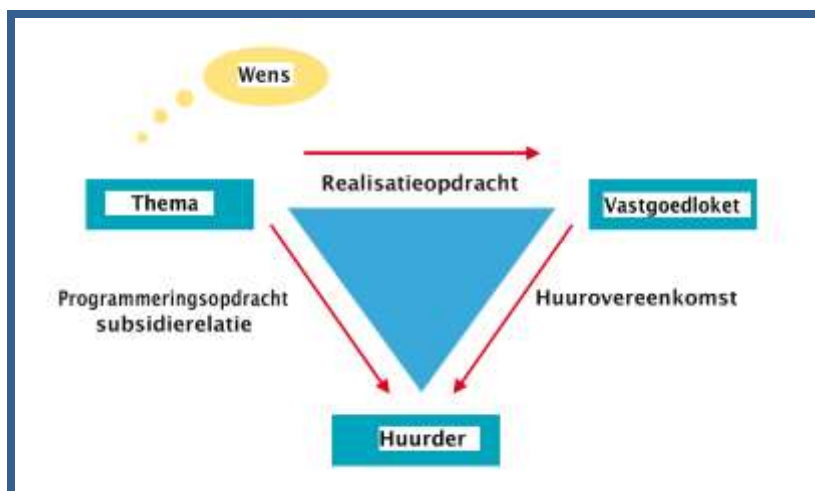
Principe 3: De rolverdeling rondom gemeentelijk vastgoed is transparant

Rondom vastgoed zijn er diverse spelers: huurder, gemeentelijke thema's en het vastgoedloket. Iedereen heeft hierin zijn eigen rol. Deze rollen zijn transparant:

- Thema's treden op als strategisch opdrachtgever en geven ruimtebehoefte aan.
- Het vastgoedloket voorziet in de huisvestingsbehoefte en geeft kosten aan.
- De huurder heeft een huurrelatie met het vastgoedloket.
- De huurder kan eventueel ook een subsidierelatie hebben met een thema.

Daarnaast kunnen vraag en aanbod vastgoed vanuit maatschappelijke organisaties/inwoners rechtstreeks bij het vastgoedloket binnenkomen, maar bij voorkeur via de thema's.

Dit ziet er schematisch als volgt uit:

Principe 4: Wij kunnen gesubsidieerde instellingen verplichten gebruik te maken van gemeentelijk vastgoed

Bij specifiek voor gesubsidieerde instellingen of organisaties ontwikkeld vastgoed, waar geen andere bestemming aan gegeven kan worden, kunnen gesubsidieerde instellingen – via de subsidieverordening – verplicht worden gebruik te maken van gemeentelijk vastgoed.

De Algemene subsidieverordening (Asv) geeft op basis van artikel 12 de mogelijkheid om bijzondere verplichtingen te verbinden aan een subsidie. In onze huidige Asv staat de mogelijkheid rondom verplicht gebruik van gemeentelijk vastgoed nog niet als zodanig geformuleerd. We passen dit aan en nemen dit op als onderdeel van de beschikking.

Principe 5: We hanteren gedifferentieerde huurprijzen

- een kostprijsdekkende huur voor maatschappelijk vastgoed en vastgoed voor huisvesting van ambtenaren. Indien de kostprijsdekkende huur boven de marktprijs ligt, kan gekozen worden voor een markthuur;
- een markthuur voor overige (commerciële) huurders;

Er is een scheiding tussen huur en subsidie, we verrekenen dus niet. Dit om transparantie te bevorderen, zodat inzichtelijk is wat bijvoorbeeld ontmoeting of sociale samenhang in een dorp kost.

We geven geen verkapte subsidie in de vorm van huren ver onder marktprijs. We kiezen voor een marktconforme prijs en waar nodig teruggave via subsidie. Om activiteiten te realiseren is immers vaak ook huisvesting nodig.

Principe 6: We zijn financieel in control als het gaat om ons vastgoed

Het vastgoedloket stelt een MJOP per object op. Daarin zijn alle kosten en baten per object meegenomen. Eens per vier jaar maakt het vastgoedloket een Meerjaren Perspectief Vastgoed (MPV). Eventuele financiële effecten - in verband met de integrale afweging - nemen we mee in de meerjarenbegroting.

Principe 7: We beheren ons vastgoed op een redelijk niveau

Gemeentelijk vastgoed wordt onderhouden op conditieniveau 3 volgens de NEN 2767. Dit komt overeen met het uitgangspunt "redelijk".

Het onderhoudsniveau voor het gemeentelijk vastgoed wordt objectief vastgelegd met een systeem om het onderhoudsniveau te vertalen in een conditiescore, de NEN 2767.

Bij aankoop of na oplevering wordt eerst al het onderhoud van een gebouw vastgelegd op basis van de theoretische levensduur van de bouwonderdelen. Dit wordt het MJOP (meerjaren onderhoudsplan) genoemd. Vanuit het MJOP wordt per jaar bekeken wat de onderhoudsvraag zou kunnen zijn. Op basis van uitgevoerde inspecties wordt bekeken wat de werkelijke onderhoudsvraag is (conditiegestuurd onderhoud).

In de NEN 2767 zijn de volgende onderhoudsniveaus benoemd:

Niveau	Conditie	Omschrijving
1	Uitstekend	Nieuwbouw, geen gebreken
2	Goed	Vergelijkbaar met nieuwbouw, wel veroudering
3	Redelijk	Beperkte onderhoudsschade en -behoefte
4	Matig	Duidelijke onderhoudsschade en -behoefte
5	Slecht	Zeer grote onderhoudsschade en -behoefte
6	Zeer slecht	Vervangen is noodzakelijk

Om de MJOPs uit te kunnen voeren op het gewenste niveau zal er voldoende geld beschikbaar moeten worden gesteld. Zie hierover verder hoofdstuk 5.

Bij het afwegen van principe 7 en principe 8 is altijd principe 8 leidend. Dit kan betekenen dat gekozen wordt voor bijvoorbeeld een betere isolatie bij een nieuw dak, aangezien dit past binnen onze klimaatambities.

Principe 8: We beheren ons gemeentelijk vastgoed op een duurzame manier

Utrechtse Heuvelrug wil een gemeente zijn waar mensen met plezier wonen, werken en recreëren. Niet alleen nu, maar ook over 50 of 100 jaar. We willen een leidende positie innemen in duurzame ontwikkelingen en steeds op zoek gaan naar de meest waardevolle duurzaamheidsambitie. Onze vijf speerpunten* zijn hierbij leidend. In dat kader wil de gemeente het voorbeeld zijn in het streven naar duurzaam vastgoed. Ons vastgoed is uiterlijk in 2035 klimaatneutraal en in 2050 aardgasvrij**.

* De vijf speerpunten zijn: 1) een klimaatneutrale gemeente 2035; 2) een duurzame leefomgeving; 3) duurzame mobiliteit; 4) duurzame economie; en 5) een duurzame, klimaatneutrale organisatie.

** Het vastgoed gebruikt evenveel energie als door het vastgoed of lokaal voor het vastgoed duurzaam wordt opgewekt.

Bij duurzaam beheer van vastgoed is het essentieel dat duurzaamheid en energie integraal onderdeel zijn van de MJOPs en het vastgoedloket. In dat kader werkt het vastgoedloket nauw samen met de beleidsafdeling klimaat om te komen tot een klimaatneutraal (en op langere termijn aardgasvrij) vastgoed in 2035. We denken hierbij aan het plaatsen van zonnepanelen op daken van ons vastgoed, LED-verlichting, verbeteren van isolatie, warmtepompen, biomassa-installaties etc. en aan goed energie- en installatiebeheer.

Ook kijken we waar het mogelijk is om duurzaam vastgoed te creëren door gebruik van circulaire materialen en hergebruik van sloopmaterialen afkomstig van ons vastgoed, duurzaam watergebruik waaronder regenwater hergebruik, duurzaam materialen gebruik zoals toepassing van FSC hout en voorkomen van gebruik van uitlogende materialen (zoals koper en zink) en natuurinclusief bouwen (nestkasten, vleermuizen- en bijenhôtels).

Vanuit het oogpunt van duurzame mobiliteit zijn goede bereikbaarheid en voorzieningen voor voetganger, (elektrische) fiets en OV gebruiker van belang. Maatschappelijk vastgoed zijn potentieel interessante locaties voor duurzame vervoersarrangementen, zoals een elektrische deelauto 'standplaats' of een band op spanning pomp. Ook hier hebben we oog voor bij onze eigen vastgoed.

Duurzaamheid zal vaak om een investering vragen en niet altijd is deze investering (volledig) terug te verdienen. Echter ook in minder rendabele situaties waarbij het terugverdienmodel niet optimaal is, streven wij naar duurzaamheid, omdat duurzaamheid an sich een waarde kent en indien wij in 2035 een klimaat neutrale gemeente willen zijn, wij nu moeten investeren.

NB: in de MJOPs is nu rekening gehouden met de wettelijke duurzaamheidseisen. Dit zijn duurzaamheidsmaatregelen met een terugverdientijd van 5 jaar of minder. De ambitie van onze gemeente ligt hoger (in 2035 klimaatneutraal en in 2050 aardgasvrij). De kosten en baten die dit voor onze vastgoedportefeuille met zich meebrengt, brengen we de komende maanden in beeld ten behoeve van het nieuwe college- en raadsprogramma.

4 Overzicht gemeentelijk vastgoed

In dit hoofdstuk geven wij een overzicht van het gemeentelijk vastgoed onderverdeeld in de eerder genoemde categorieën, waarbij deze categorieën weer subcategorieën kennen. Overigens wil deze indeling niet zeggen dat deze in steen gebeiteld is. Doelen kunnen wijzigen of op een andere wijze gerealiseerd worden waardoor de vastgoedportefeuille verandert.

Dit betekent dat ook objecten op de onderstaande lijst op een bepaald moment afgestoten kunnen worden omdat het doel waarvoor we het in bezit hebben op een andere wijze ook gediend kan worden of omdat het vastgoed vrijvalt en het niet ingezet kan worden voor een ander beleidsdoel. Echter, over het algemeen genomen moet deze lijst als redelijk stabiel 'basis' bezit gezien worden.

In onderstaand schema geven we per categorie het aantal objecten aan.

Vastgoedcategorie	Voorbeelden	Aantallen
A. Maatschappelijk vastgoed	Cultuurhuizen, sport en onderwijs	37
B. Strategisch vastgoed	Grexen, gronden en bossen	29
C. Vastgoed behorend tot de openbare ruimte	Monumenten, cultuur en begraafplaatsen	38
D. Publieke Dienst	Gemeentelijke huisvesting en brandweerkazernes	8
E. Overig vastgoed	Standplaatsen, woningen en diversen	34

In bijlage 1 treft u een specificatie hiervan aan. Daar hebben we per pand/object aangegeven of we deze op basis van de geformuleerde principes uit hoofdstuk 3 (of uit oogpunt van onverkoopbaarheid) in eigendom willen houden (groen), in principe voor verkoop in aanmerking komt, maar geen hoge prioriteit heeft (oranje) of met prioriteit verkocht gaat worden (rood).

Voor 49¹ panden/objecten hebben we nieuwe MJOP's opgesteld. Daardoor is inzichtelijk wat de kosten van onderhoud zijn voor de komende 20 jaar. Niet al het gemeentelijk vastgoed heeft een MJOP. Zo zijn scholen (zolang deze gebouwen de functie van school hebben) in eigendom bij de schoolbesturen en worden ook door hen onderhouden. Als de school haar functie verliest, dan valt het gebouw terug aan

---

¹ Binnen de gemeentelijke begroting hadden we al MJOP's voor een zestal zaken uit bijlage 1: Seminarieterrein + toegangspoorten, Kolommen ingang Beerschoten, het evenemententerrein Keizerswei (Doorn), het waterkunstwerk Plein 1923 en de Trommelaar in Maarn

de gemeente en beoordeelt het vastgoedloket of dit pand nodig is om gemeentelijke beleidsdoelen te behalen. Zo niet, dan zal het pand verkocht worden. Indien dit wel het geval is zal er een MJOP moeten worden opgesteld.

5 Financiën

Structurele lasten

We hebben de beheer- en onderhoudskosten van het maatschappelijk vastgoed voor de komende 20 jaar in beeld gebracht in het Meerjarenonderhouds Plan Gebouwen. Op basis van de in deze visie beschreven uitgangspunten kost het onderhoud gemiddeld € 1.300.000 per jaar.

In de meerjarenbegroting 2018-2021 is reeds dekking voor € 573.000. Om het strategisch vastgoed volwaardig te onderhouden is er € 740.000 extra noodzakelijk.

Het jaarlijkse budget van € 1,3 miljoen is een gemiddeld bedrag. De noodzakelijke onderhoudsbudgetten fluctueren per jaar. Om de fluctuaties ten opzichte van het gemiddeld budget in de begroting op te vangen, vormen we een voorziening Onderhoud Gebouwen van € 430.000.

Incidentele lasten

Naast het strategisch vastgoed is er nog een aantal panden in ons bezit tot het moment van verkoop. We houden nog twee jaar rekening met noodzakelijk onderhoud van deze panden en ramen de kosten hiervoor op € 50.000,- per jaar. Daarnaast hebben we voor het opzetten en vormgeven van het Vastgoedloket tijdelijk een kwartiermaker nodig. De kosten hiervoor ramen we voor 2018 en 2019 op € 60.000 per jaar.

incidenteel effect	2018	2019
a. onderhoudsbudget nog te verkopen panden	50.000	50.000
b. kwartiermaker makelaarsloket (2 jaar a € 60,000)	60.000	60.000
Totaal	110.000	110.000

Bijlage 1 Overzicht gemeentelijk vastgoed

PLAATS	NAAM	ADRES	TOELICHTING
A	MAATSCHAPPELIJK VASTGOED		
cultuurhuizen			
Doorn	Cultuurhuis Pléiade	Kerkplein 2	
Leersum	Cultuurhuis De Binder (incl jeugdhonk)	Hoflaan 29	
sport			
Doorn	Sporthal Steinheim (incl jeugdhonk)	Wijngaardsesteeg 1A	
Driebergen	Gymzaal Weidestraat	Weidestraat 7	
Doorn	Gymzaal Van der Leelaan	van der Leelaan 3	
Overberg	Gymzaal Haarweg	Haarweg 31 A	
Leersum	Bosbad	Scherpenzeelseweg 45	huur- en exploitatieovereenkomst
Leersum	Kiosk bij Bosbad	Scherpenzeelseweg 45	huur aan derden
Driebergen	De Zwoer	Schellingerlaan 20	concessie
Driebergen	Sporthal Hoenderdaal	Hoendersteeg 7	erfpacht
Driebergen	Kartbaan	de Woerd 7	erfpacht
scholen			
Amerongen	OBS Wereldkidz Uitkijk	Burgemeester W Martenslaan 29	
Amerongen	CBS De Regenboog	Pr Beatrixlaan 34	
Amerongen	CBS Wilhelminaschool	Gasthuisstraat 7	
Doorn	OBS Kameleon	van der Leelaan 1	
Doorn	CBS De Wijngaard	Abrikozengaard 18	
Doorn	CBS Sterrenboog	Tromplaan 1	
Doorn	CBS Gisbertus Voetius	Bloemengaard 69	
Doorn	RK Daltonschool Nicolaas	IJskelderlaan 2	
Driebergen	OBS Dolfijn Noord	Weidestraat 1	
Driebergen	CBS De Uilenburcht	Jagersdreef 145	
Driebergen	CBS De Zonheuvel	Burgemeesterpark 29	
Driebergen	CBS Instituut Coolsma	Coolsmalaan 5	
Driebergen	CBS De Kring	Schotellaan 8	
Driebergen	CBS De Kring	Sparrenlaan 29-31	
Driebergen	RK Valkenheuvel	Jagerspad 4	
Driebergen	Vrije School De Vuurvogel	Faunalaan 250	
Driebergen	OBS Dolfijn Zuid Ontdekkingsreis	Jagerspad 7	Heeft MJOP omdat gemeente niet overdraagt aan schoolbestuur ivm medegebruik pand. School

			betaalt gemeente gebruikskosten.
Leersum	OBS Meander	Dreef 88	
Leersum	AZC Meander	Hoogstraat 10	
Leersum	CBS De Hoeksteen	Burgemeester vd Boschlaan 22	
Leersum	CBS De Schakel	Weth. De Langelaan 1	
Maarn	OBS De Meent	Trompplein 3	
Maarn	Oec BS De Ladder	Breeschotenlaan 26	
Maarsbergen	OBS Mersenberch	van Beuningenlaan 28A	
Overberg	CBS De Wegwijzer	Haarweg 23	
B STRATEGISCH VASTGOED			
grexen			
Amerongen	Voormalige werf Amerongen	Burgemeester van den Boschstraat 4	Verkoop na bestemmingsplanwijziging
Maarn	Voormalige werf Maarn	Jacob van Wassenaerlaan 25	Idem
Maarn	Brandweerkazerne Maarn	Bakkersweg 36	
Leersum	Voormalige werkplaats Leersum	Pomplaan 3	Idem
Doorn	Van Opijnen	Leersumsestraatweg 9	Idem
Doorn	Voormalige werf Doorn	van Bennekomweg 10-16	Idem
Driebergen	Voormalige werf Driebergen	Sportlaan 67	Idem
Driebergen	Grond Hoekterrein	Engweg 8, 8a en 10	Idem
Leersum	De Kolk	De Oude Kolk ong.	Idem
gronden			
Maarn	Bossen en stegen Maarn	Droststeeg, Schapendrift e.a	Kaders van de gemeente geven restricties aan gebruik bossen.
Maarn	Koeheuvels	Ted Visserweg ong.	
Driebergen	Ecozone Lange Dreef	PM	
Driebergen	Beerschoten-Willinkshof & hertenkamp	Hoofdstraat 21 nabij	
Driebergen	Rijsenburgse Bos Noord	PM	
Driebergen	Driebergse Bos	PM	
Driebergen	Rijsenburgse Bos Zuid	Patrimoniumstraat nabij	
Driebergen	Overgangslandschap Hoenderdaal	PM	
Driebergen	Overgangslandschap Wildbaan Zuidwest	PM	
Driebergen	Mollebos	PM	
Doorn	Boscomplex Broekweg	Broekweg	
Doorn	Bosje Woestduinlaan	Woestduinlaan ong.	
Doorn	Bosstroken Piet Heinlaan / Drift	Piet Heinlaan ong.	
Doorn	Bos Ludenlaan / Mesdaglaan	Ludenlaan ong.	
Doorn	Beatrixbosje	Driebergesestraatweg	
Doorn	Bos	Doornveldlaan	
Doorn	IJskelderbos	Molenweg	
Doorn	Boscomplex	de Beaufortweg / Wijngaardsesteeg	
Amerongen	EHS compensatiezone De Kievit	de Kievit ong.	
Leersum	Park	Prins- Mauritslaan ong.	
C VASTGOED BEHOREND TOT DE OPENBARE RUIJTE			
monumenten			

Amerongen	Tabaksteeltmuseum	Burgemeester van den Boschstraat 46	
Doorn	Ijskelder	Dorpsstraat ong.	
Amerongen	Kerktoeren St. Andries	Hof	
Leersum	Graftombe van Nellesteyn	Burgemeester vd Boschlaan ong.	
Driebergen	Koepel Beerschoten-Willinkshof	Hoofdstraat ong.	
Leersum	Uilentoren	Lomboklaan ong.	
Leersum	Kerktoeren Michaëlkerk	Rijksstraatweg 78 bij	
Leersum	Muziekkoepel	Kerkplein ong.	
Leersum	Baaruhuisje NAB Leersum	Burgemeester vd Boschlaan 56 bij	
Leersum	Baaruhuisje OAB Leersum	Rijksstraatweg	
Doorn	Baaruhuisje OAB Doorn	Amersfoortseweg 63 bij	
Amerongen	Baaruhuisje OAB Amerongen	Rijksstraatweg 2 tegenover	
Amerongen	Baaruhuisje NAB Amerongen	Holleweg 33 bij	
Amerongen	Historisch Muurtje	Hof ong.	
Doorn	Klok Maartenskerk	Kerkplein 2	
Driebergen	Seminariemuur Driebergen	Bosstraat 1-3 achter	
Maarn	Monumentale Abri	Tuindorpweg 42 nabij	
Maarn	Luidklok Kath. Begraafplaats	Jacob van Wassenaerlaan 2 bij	
Doorn	Torentje Keizersweide	de Beaufortweg nabij	
Maarsbergen	Klok kerk Maarsbergen	Woudenbergseweg	
Driebergen	toegangspoorten Seminarierrein	Arnhemsebovenweg bij ingang	
Driebergen	Kolommen ingang Beerschoten	Hoofdstraat bij 21	

cultuur

Driebergen	Seminarieterrein	PM	evenemententerrein
Doorn	Keizerswei	Langbroekerweg	idem
Doorn	Harmonie Doorn	Molenweg 2	opstal
Driebergen	Harmonie Aurora	de Woerd 3A	opstal
Driebergen	Scouting	Baden Powelllaan 5 en 5A	erfpacht
Driebergen	YMCA	Baden Powelllaan 7	erfpacht
Driebergen	Stal kinderboerderij 't Woelig Nest	Boterbloem 3	huur
Doorn	Jeugdhonk Steinheim	Wijngaardsesteeg 1A	huur
Overberg	De Buurthucht	Haarweg 33	opstal
Driebergen	Rode Kruisgebouw	Dennenhorst	erfpacht

gebouwen openbare ruimte

Driebergen	Pompgebouw Engweg	Engweg ong.	
Doorn	Waterkunstwerk	Plein 1923	

begraafplaatsen

Doorn	Aula Doorn	Oude Arnhemse Bovenweg 18	
Driebergen	Aula Driebergen	Traaij 301	
Amerongen	Aula Amerongen	Holleweg 33	erfpacht en opstal
Maarn	Aula Maarn	Jacob van Wassenaerlaan 2	

D PUBLIEKE DIENST

Doorn	Gemeentekantoor	Kerkplein 2	
Doorn	Gemeentewerf Doorn/Wijkbeheer	Velperengh 7	
Driebergen	"Kantine" Wijkbeheer	Traaij 303 A	

brandweerkazernes

Leersum	Brandweerkazerne Leersum	Schermlaan 37	

Doorn	Brandweerkazerne Doorn	Kampweg 55	
Driebergen	Brandweerkazerne Driebergen	Bosstraat 3	
Maarn	Nieuwbouw Brandweerkazerne Maarn	Tuindorppweg	
Amerongen	Brandweerkazerne Amerongen	Industrieweg Noord 1A	Nog over te dragen door VRU, dus nog geen MJOP
E OVERIG VASTGOED			
standplaatsen			
Doorn	Standplaatsen Lijsterbes	Lijsterbes 1, 2, 5 en 6	verhuur van grond aan derden (geen MJOP)
Doorn	Sanitaire Units Doorn	Lijsterbes	verhuur aan derden tot einde levensduur units (geen MJOP)
Maarsbergen	Standplaats Griftdijk	Griftdijk 1 b	huur en verhuur van grond aan derden (geen MJOP)
Maarsbergen	sanitaire units Maarsbergen	Griftdijk 1 b	verhuur aan derden
woningen			
Amerongen	Woning VD Boschstraat 2	Burgemeester van den Boschstraat 2	Verkoop na beëindiging verhuur
Doorn	Woning Gooyerdijk 16	Gooyerdijk 16	Verkoop na sanering
Doorn	Woning Gooyerdijk 17	Gooyerdijk 17	Idem
Doorn	Ambtswoning	van der Leelaan 11	Verkoop na afloop ambtstermijn
Doorn	Woning Acacialaan	Acacialaan 5	Verkoop na sanering
Doorn	Woning Van Bennekomweg	van Bennekomweg 2	Idem
Driebergen	Woning de Woerd	de Woerd 2	Verkoop na beëindiging verhuur
Driebergen	Woning Traaij104	Traaij 104	wordt in erfpacht gegeven
Driebergen	Woning Traaij 106	Traaij 106	idem
Amerongen	Woning Majoorweg 4	Majoorweg 4	verkoop na beëindiging gebruik
diversen			
Driebergen	Voormalig gemeentekantoor Driebergen	Bosstraat 1	Verkocht. Overdracht in april 2018
Driebergen	CultuurHoek	Engweg 12-14	opstalrecht, geen MJOP
Leersum	Grond tbv garages	Englaan 63 t/m 75	
Doorn	Voormalig pand wijkbeheer	Sitiolaan hoek van Nagell-laan	
Doorn	Depot Doornbos	Willem de Zwijgerlaan 22-24	
Driebergen	Champ Aubert	Boterbloem 1	Verkoop lastig ivm verhuurde staat. Daarom nu nog MJOP
Driebergen	Jeugdhoek DJOI	Engweg 24e	
Driebergen	Kinderdagverblijf SKDD	Engweg 24f	verhuur
Driebergen	Stg. Ateliers	Engweg 24g	Onderhoud duur. Overweging sloop.
Driebergen	't Oostrom	t Oostrom 3 / Jagerspad 5	Vanaf april 2018 tijdelijk in gebruik bij Zonneheuvel als tijdelijke huisvesting.
Doorn	Kinderdagverblijf Ziezo	Perzikengaard 25	verhuur
Maarn	Kinderdagverblijf De Trommelaar	Buurtsteeg 11	kan na verhuizing na Twee Marken elders worden ingezet
Driebergen	Peuterspeelzalen 't Hummelhonk	Weidestraat 5	verhuur
Doorn	Peuterspeelzaal Het Hobbelpaard	Sitiopark 1A	erfpacht
Maarn	Oefenruimte KMD	Buurtsteeg 9 A	verhuur
Doorn	Voormalige school De Triangel	Kortenburglaan 13	
Maarn	Volkstuinen	Buurtsteeg	

Maarn	Volkstuinen	Berkenlaan / Eikenlaan	
Driebergen	Volkstuinen	Akkerweg	
Driebergen	Duivenhuisje Cordesstraat	Cordesstraat ong.	
GUH	Snippergroen	PM	Snippergroenkaart